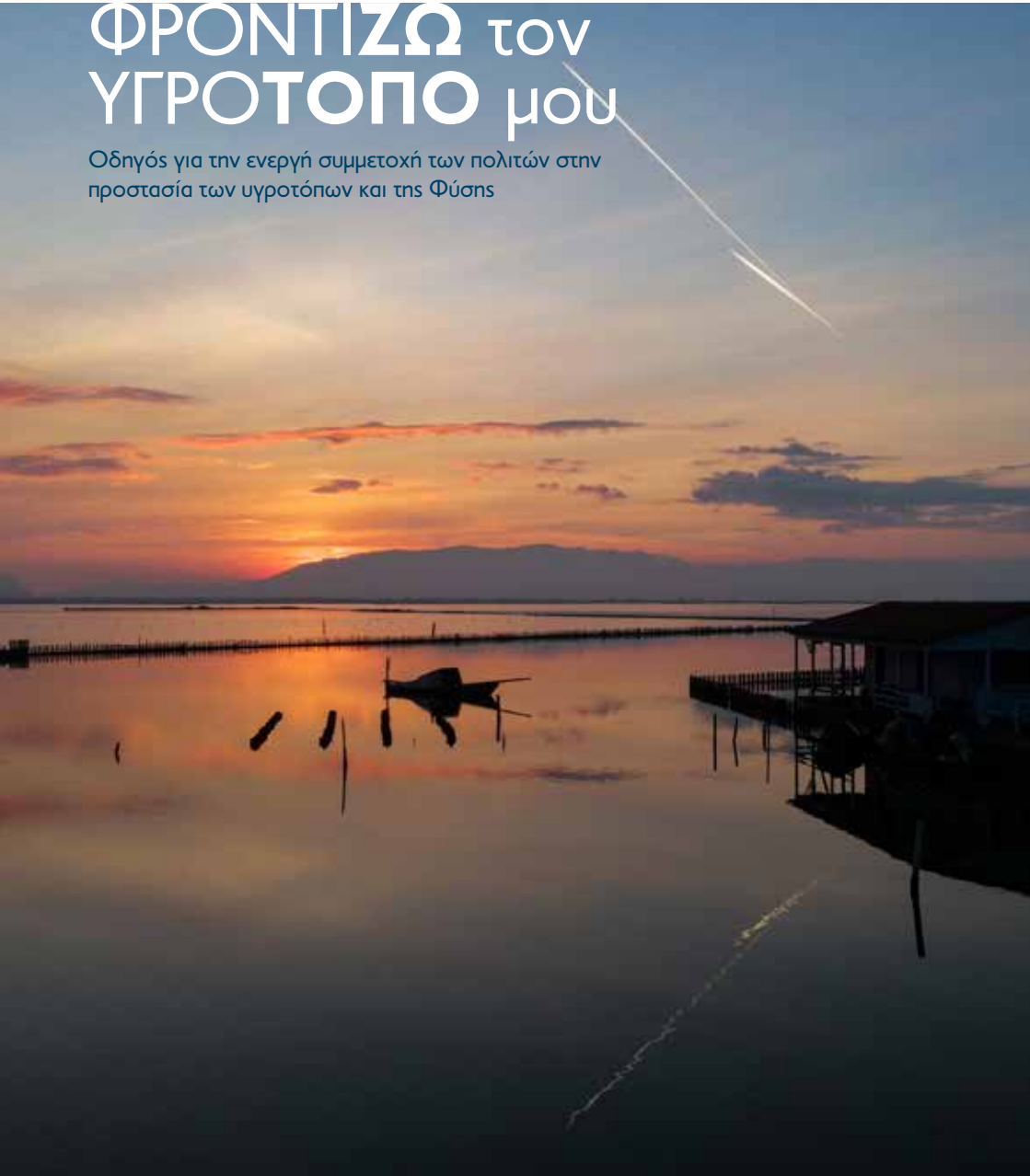

KNOWLEDGE IS POWER

ΜΑΘΑΙΝΩ ΣΥΜΜΕΤΕΧΩ

ΦΡΟΝΤΙΖΩ τον ΥΓΡΟΤΟΠΟ μου

Οδηγός για την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην
προστασία των υγροτόπων και της Φύσης

ΜΑΘΑΙΝΩ ΣΥΜΜΕΤΕΧΩ ΦΡΟΝΤΙΖΩ τον ΥΓΡΟΤΟΠΟ μου

Ο οδηγός που κρατάτε στα χέρια σας δεν θα μπορούσε να είχε πραγματοποιηθεί χωρίς την πολύτιμη συμβολή τριών ομάδων με όραμα και ενεργή δράση για τον τόπο τους: της ομάδας «Το Μεσολόγγι των Ντόπιων - Messolonghi by Locals», του Συλλόγου Προστασίας Περιβάλλοντος Ιωαννίνων και της Εταιρείας Προστασίας Περιβάλλοντος Καστοριάς. Οι συλλογικότητες αυτές και οι άνθρωποι που τις απαρτίζουν, έχοντας συσσωρεύσει γνώσεις ετών σε ζητήματα προστασίας περιβάλλοντος στις περιοχές του τόπου καταγωγής τους, βοήθησαν ώστε ο παρών οδηγός να αποτελέσει ένα χρήσιμο βοήθημα για κάθε πολίτη που ενδιαφέρεται για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η ολοκλήρωση του οδηγού δεν θα ήταν επίσης δυνατή χωρίς τα μέλη, τους εθελοντές και τους φίλους της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τους: Νικόλαο Νούλα - Εθελοντική Ομάδα «Ορνιθοπαρτηρητές Μεσολογγίου», Βασιλική Κατή – Καθηγήτρια Διατήρησης και Διαχείρισης της Βιοποικιλότητας, Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, καθώς και τα μέλη του δικτύου των IBA caretakers, για την έμπνευση και αμέριστη στήριξη. Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα θέλαμε να αποδώσουμε στη διοίκηση και το προσωπικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Ηπείρου – ΟΦΥΠΕΚΑ, καθώς και στο ΝΠΔΔ Σπήλαιο Περάματος Ιωαννίνων.

Κείμενα: Μαρτίνος Γκαίτλιχ & Βασίλειος Παπαδόπουλος

Επιμέλεια έκδοσης: Γεωργία Αλεξοπούλου

Γραφιστική επιμέλεια: Δημήτρης Γαζής

Φωτ. εξωφύλλου: © Γιώργος Ντέκας

© Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία – Ιούνιος 2022

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

Γκαίτλιχ Μ., Παπαδόπουλος Β.: Μαθαίνω, συμμετέχω, φροντίζω τον υγρόΤΟΠΟ μου. *Οδηγός για την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην προστασία των υγροτόπων και της Φύσης*. Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία. Αθήνα, 2022

ISBN: 978-960-6861-64-2

Περιεχόμενα

[1] Ο ΠΛΟΥΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ	06
[2] Η ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	08
[3] Το Δίκτυο NATURA και η σημασία του για την προστασία της Φύσης στην Ελλάδα	10
[4] Οι υγρότοποι Ραμσάρ και η σημασία των υγροτοπικών οικοσυστημάτων	12
[5] Υγρότοποι και άνθρωπος – μια σχέση ισορροπίας	13
[6] Το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος στην Ελλάδα	18
A. Το νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα	18
B. Περιβαλλοντικά δικαιώματα και συμμετοχή των πολιτών στη διαμόρφωση περιβαλλοντικής πολιτικής	20
1. Πρόσβαση του κοινού στην περιβαλλοντική πληροφορία	21
2. Συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων που έχουν συνέπειες για το περιβάλλον	21
3. Πρόσβαση του πολίτη στη Δικαιοσύνη αναφορικά με περιβαλλοντικές υποθέσεις	21
Γ. Οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες και οι αρμοδιότητές τους	22
Δ. Παραδείγματα αναφορών προς τις αρχές	24

Δενδροβάτρακος | © Τάσος Μπουλιός

[1] Ο ΠΛΟΥΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

Η Ελλάδα είναι χώρα ταυτόχρονα νησιωτική και ορεινή, με μέσο υψόμετρο τα 500 μέτρα. Πολλές βουνοκορφές της ξεπερνούν τα 2.000 μέτρα ενώ το μήκος της ελληνικής ακτογραμμής είναι 15.000 χλμ, το δεύτερο μεγαλύτερο στην Ευρώπη. Επιπλέον, διαθέτει τον μεγαλύτερο αριθμό νησιών στη Μεσόγειο, με 9.838 νησιά και νησίδες, από τα οποία 8.110 βρίσκονται στο Αιγαίο, ένα πραγματικό αρχιπέλαγος με σπουδαία βιοποικιλότητα. Επίσης, η χώρα μας διαθέτει και ένα σύνολο από περίπου 680 μικρούς και μεγάλους υγράτους.

Εξαιτίας του ιδιαίτερα ετερογενούς της γεωγραφικού ανάγλυφου, καθώς και λόγω της γεωγραφικής της θέσης, η Ελλάδα εμφανίζει μια αξιοσημείωτη βιοποικιλότητα που, αναλογικά με την έκτασή της, είναι από τις μεγαλύτερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ως προς τη χλωρίδα της, η χώρα μας θεωρείται ως ένα από τα σημαντικότερα κέντρα ενδημισμού στη Μεσόγειο, με το 16% των ειδών να είναι ενδημικά, δηλαδή είδη που απαντώνται μόνον εδώ και πουθενά αλλού στον κόσμο. Επίσης εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι φιλοξενεί περίπου το 1.9% της παγκόσμιας σπονδυλωτής πανίδας και περίπου το 60% της Ευρωπαϊκής, καθώς έχουν καταγραφεί 1.043 είδη, εκ των οποίων 613 είναι προστατευόμενα και 47 είναι ενδημικά.

[2] Η ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Τα πουλιά αποτελούν θεμελιώδους σπουδαιότητας πυλώνα της βιοποικιλότητας της χώρας μας. Ο κατάλογος των πουλιών της Ελλάδας αριθμεί 456 είδη, που κατανέμονται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες, ανάλογα με το καθεστώς και την παρουσία τους στη χώρα.

Καθεστώς και παρουσία των ειδών της Ελληνικής ορνιθοπανίδας	
Τακτικά αναπαράγόμενα	243
Χειμερινοί επισκέπτες	56
Διερχόμενοι μετανάστες	54
Τυχαίοι / παραπλανημένοι επισκέπτες	103
ΣΥΝΟΛΟ	456

Προκειμένου να καταγραφούν, να αξιολογηθούν και, τελικά να θεσμοθετηθούν και να προστατευτούν οι σημαντικοί βιότοποι των πουλιών στην χώρα μας, χρειάστηκε αφενός μεν το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο, αφετέρου δε η πολύχρονη και επίπονη προσπάθεια πολλών φορέων και ειδικευμένων επιστημόνων.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα καταγραφής των «Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά» (IBA – Important Bird Areas) που υλοποίησε η Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, η Ελλάδα διαθέτει 208 τέτοιες περιοχές. Στην πλειονότητά τους (81%), οι περιοχές αυτές καλύπτονται από θαμνώδεις διαπλάσεις / φρύγανα, ενώ ακολουθούν (64%) οι βραχώδεις εκτάσεις, τα δάση / δασικά οικοσυστήματα (58%) κλπ.

Η πλειονότητα των ελληνικών IBA έχει ιδιαίτερη σημασία για τα Είδη Κοινοτικού Ενδιαφέροντος επειδή φιλοξενούν σημαντικούς αριθμούς από αναπαραγόμενα είδη: στις περιοχές αυτές αναπαράγεται, τουλάχιστον, το 10% του ευρωπαϊκού πληθυσμού 13 ειδών όπως π.χ. ο Αργυροπελεκάνος, ο Μαυροπερίτης, το Σμυρνοσίχλωνο κλπ. Αντίστοιχα, 73 περιοχές επιλέχθηκαν, διότι φιλοξενούν διεθνούς σημασίας πληθυσμούς από παγκοσμίως ή σχεδόν παγκοσμίως απειλούμενα είδη, όπως η Νανόχνη, η Λεπτομύτα κλπ, καθώς επίσης 32 περιοχές (όλες υγροτοπικές) διότι σε αυτές συγκεντρώνεται το 1% του περιφερειακού πληθυσμού ορισμένων ειδών, κυρίως υδροβίων, όπως το Φοινικόπετρο (*Phoenicopterus roseus*), ο Αγριόκυνος (*Cygnus cygnus*) κλπ.

Η μεγάλη ορνιθολογική σημασία της Ελλάδας σε περιφερειακό, ευρωπαϊκό και, για ορισμένα είδη, παγκόσμιο επίπεδο καταδεικνύει τη μεγάλη ανάγκη για τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων διαχείρισης και προστασίας των πουλιών και των βιοτόπων τους στην χώρα μας, ανάγκη, που, σε πολλές περιπτώσεις κρίνεται ως επείγουσα.

[3] Δίκτυο NATURA και η σημασία του για την περιβαλλοντική προστασία

Τομή στην ιστορία της περιβαλλοντικής προστασίας στη χώρα μας, αποτέλεσε η έναρξη του Δικτύου NATURA 2000. Το ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000 βασίζεται σε δύο Οδηγίες, αυτήν για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας κλωρίδας και πανίδας (92/43/ΕΟΚ ή Οδηγία των οικοτόπων) και εκείνη για τη διατήρηση των άγριων πουλιών (2009/147/ΕΚ ή Οδηγία για τα Πουλιά).

Η Οδηγία των οικοτόπων, έχοντας ως απώτερο σκοπό να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που απειλούν τους οικοτόπους καθώς και τα σημαντικά είδη της άγριας κλωρίδας και πανίδας της Ευρώπης, θεσμοθέτησε ένα συνεκτικό δίκτυο Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (Special Areas of Conservation - SACs) με την ονομασία NATURA 2000. Το δίκτυο αυτό περιλάμβανε επίσης και τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Special Protection Areas - SPAs) που θεσπίστηκαν με βάση την Οδηγία για τα πουλιά.

Με την καθιέρωση ενός γενικού καθεστώτος προστασίας όλων των άγριων πουλιών, η Οδηγία για τα πουλιά απαγορεύει τη σκόπιμη θανάτωση, σύλληψη και αγοραπωλησία τους, την όχληση κατά την αναπαραγωγική περίοδο, όπως και την καταστροφή των φωλιών και αυγών, θέτοντας παράλληλα και περιορισμούς για τη θηρευτική δραστηριότητα. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδει η Οδηγία στα μεταναστευτικά είδη.

Επιπλέον, οι δύο Οδηγίες συμβάλλουν στην επίτευξη των σκοπών διεθνών συμβάσεων όπως η Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα και η Σύμβαση της Βέρνης, τις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση συνολικά ή/και το κάθε κράτος μέλος χωριστά έχουν κυρώσει. Στην Ελλάδα, η εναρμόνιση της εθνικής μας νομοθεσίας με την Οδηγία για τα πουλιά έγινε με Κοινή Υπουργική Απόφαση τα έτη 2010 και 2012, ενώ η εναρμόνιση της Οδηγίας των οικοτόπων έγινε με Κοινή Υπουργική Απόφαση το 1998.

Στην παρούσα φάση, η χώρα μας δεσμεύεται και από τη Στρατηγική της ΕΕ για τη Βιοποικιλότητα για το 2030, το οποίο αποτελεί βασικό τμήμα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα στοχεύει να θέσει τη βιοποικιλότητα της Ευρώπης σε τροχιά ανάκαμψης με ορίζοντα το 2030, προς όφελος των πολιτών, του κλίματος και του πλανήτη. Για τον λόγο αυτό, η ΕΕ σχεδιάζει να διευρύνει τις υφιστάμενες περιοχές Natura 2000, με αυστηρή προστασία για περιοχές με πλούσια βιοποικιλότητα και υψηλή κλιματική αξία.

Οι περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 εντάσσονται στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών, το οποίο συμπληρώνεται από:

1. Περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας,
2. Εθνικά πάρκα,
3. Καταφύγια άγριας ζωής και
4. Προστατευόμενα τοπία και προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, εντός των οποίων προβλέπονται ειδικές ζώνες που θα αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες χρήσεις.

Σερβία

Το Δίκτυο NATURA 2000 αποτελείται από περίπου 27.000 περιοχές σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ στην Ελλάδα αριθμεί 446 περιοχές προστασίας, ήτοι περιοχές που καλύπτουν το 27,2% της ξηράς και το 22% της θάλασσας.

Μαυροβούνιο

Βόρεια Μακεδονία

Αλβανία

Τουρκία

Τουρκία

Υπόμνημα

 Δίκτυο NATURA 2000

0 50 100 200 300 400 km

[4] Οι υγρότοποι Ραμσάρ και η προστασία των υγροτοπικών οικοσυστημάτων

Από τις λίμνες διεθνούς σημασίας του Βορρά μέχρι τους μικρούς νησιωτικούς υγρότοπους και τα αστικά ρέματα, οι υγρότοποι αποτελούν πολύτιμο καταφύγιο για εκατοντάδες είδη πουλιών και χιλιάδες άλλους οργανισμούς.

Όλοι αυτοί οι μεγάλοι και μικροί υγρότοποι συνθέτουν μερικά από τα ομορφότερα τοπία της χώρας μας και, ταυτόχρονα, αποτελούν περιοχές με σπουδαία αξία και σημασία. Οι υγρότοποι επιτελούν μια σειρά από πολύτιμες οικολογικές λειτουργίες: φιλοξενούν μια πλούσια βιοποικιλότητα, συκρατούν το νερό της βροχής εμπλουτίζοντας με αυτό τον υδροφόρο ορίζοντα, επιδρούν θετικά στο μικροκλίμα αμβλύνοντας τις ακραίες θερμοκρασιακές τιμές και σπνρίζουν ένα μεγάλο εύρος ανθρώπινων δραστηριοτήτων (αλιεία, κτηνοτροφία, γεωργία κ.α.). Επίσης, ως δεξαμενές άνθρακα, οι υγρότοποι μπορούν να αποτελέσουν σημαντική ασπίδα στην προσπάθεια ενάντια στην κλιματική αλλαγή.

Η Συνθήκη Ραμσάρ, η οποία υπεγράφη στην ομώνυμη πόλη του Ιράν, πριν από 51 χρόνια, ήταν η πρώτη διεθνής προσπάθεια για τη διατήρηση των υγροτοπικών ενδιαιτημάτων ως χώρων διαβίωσης των υδρόβιων πουλιών. Η Ελλάδα έχει εντάξει δέκα μεγάλες υγροτοπικές περιοχές στον Κατάλογο Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας: το Δέλτα Έβρου, τις Λίμνες Βιστωνίδα και Ισμαρίδα, τη λιμνοθάλασσα Πόρτο Λάγος και τις Θρακικές λιμνοθάλασσες, το Δέλτα Νέστου, τις λίμνες Κορώνεια και Βόλβη, την Κερκίνη, τη Μικρή και τη Μεγάλη Πρέσπα, το Δέλτα του Αξιού, του Λουδία και Αλιάκμονα και την παρακείμενη Αλυκή Κίτρος, τον Αμβρακικό Κόλπο, τη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου και τους υγρότοπους στο Κοτύχι και στη Στροφυλιά.

[5] Υγρότοποι και άνθρωπος - μια σχέση ισορροπίας

Από τους προϊστορικούς λιμναίους οικισμούς μέχρι τις σύγχρονες πόλεις, οι μοίρες των ανθρώπων και των υγροτόπων συναντήθηκαν πολλές φορές. Η πολύπλευρη συνεισφορά των υγροτοπικών οικοσυστημάτων στην οικονομία και την ιστορική πορεία των γειτονικών τους οικισμών ήταν και παραμένει πολύ σημαντική. Θα μπορούσαμε ποτέ να φανταστούμε το Μεσολόγγι χωρίς τη λιμνοθάλασσά του; Τα Ιωάννινα χωρίς την Παμβώτιδα; Ή την Καστοριά χωρίς τη λίμνη Ορεστιάδα;

Λόγω της οικολογικής σημασίας αλλά και της ευαισθησίας των υγροτοπικών ενδιαιτημάτων, η σύγχρονη αντίληψη που διέπει τη συνύπαρξη υγροτόπων και ανθρώπινων δραστηριοτήτων θα πρέπει να στηρίζεται στις αρχές της διατήρησης της Φύσης και της αειφορικής ανάπτυξης. Προκειμένου οι άνθρωποι να απολαμβάνουν τα οφέλη αυτών των πλούσιων οικοσυστημάτων απαιτείται σωστή ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εγρήγορση αρχών και πολιτών για τη διατήρηση της πολύτιμης ισορροπίας μεταξύ των αναγκών των κατοίκων και της ανάγκης για προστασία της Φύσης.

Άλλωστε, ο ευαισθητοποιημένος κάτοικος και ακόμα περισσότερο ο ενεργός πολίτης, είτε λειτουργεί ως μονάδα είτε ως μέλος μιας συλλογικότητας, είναι σημαντικό να γνωρίζει από πού πηγάζει η ομορφιά και η αφθονία του τόπου του και στο μέτρο που του αναλογεί να διεκδικεί τον σεβασμό της νομοθεσίας καθώς και τον μετριασμό ή και αποκλεισμό συγκεκριμένων δραστηριοτήτων που μπορεί να αποτελέσουν απειλή για την υγεία και την ευρωστία του βιότοπου και της βιοποικιλότητας που φιλοξενεί.

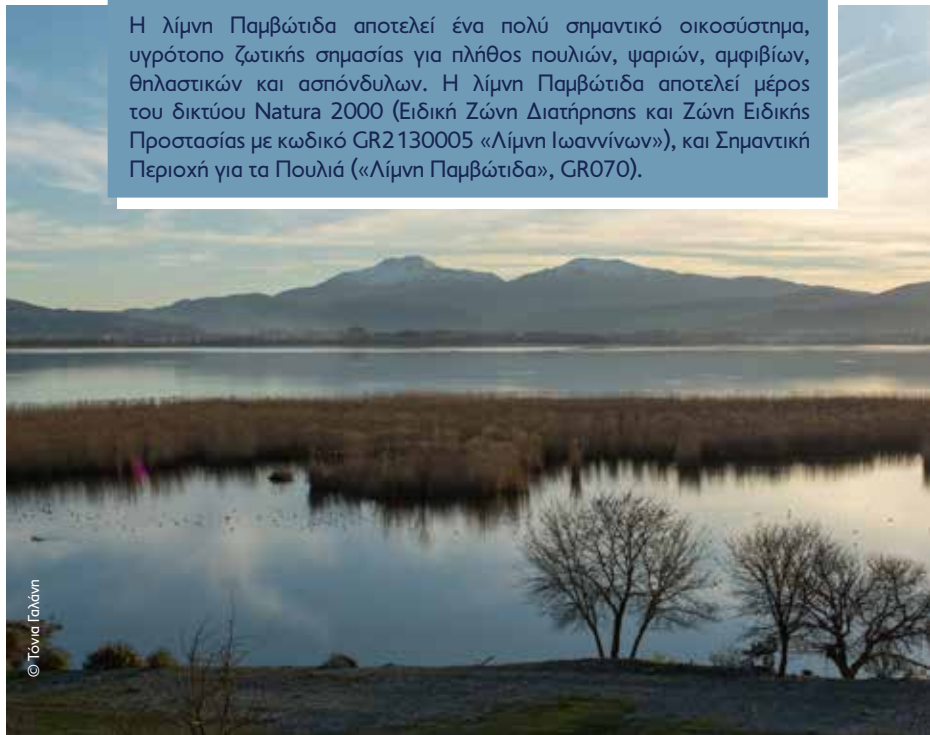
Μεσολόγγι:

Η λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου, μέρος του Εθνικού Πάρκου Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου-Αιτωλικού, είναι η μεγαλύτερη της χώρας μας και από τις μεγαλύτερες της Μεσογείου. Στη λιμνοθάλασσα έχουν παρατηρηθεί περί τα 290 διαφορετικά είδη πουλιών, από τα οποία τουλάχιστον 70 είδη είναι απειλούμενα. Έχει περιληφθεί στον κατάλογο των περιοχών Ραμσάρ και στο δίκτυο NATURA 2000. Λόγω της ιδιαίτερης ορνιθολογικής της σημασίας έχει καταχωρηθεί και ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας αλλά και ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά.

Ιωάννινα:

Η λίμνη Παμβώτιδα αποτελεί ένα πολύ σημαντικό οικοσύστημα, υγρότοπο ζωτικής σημασίας για πλήθος πουλιών, ψαριών, αμφιβίων, θηλαστικών και ασπόνδυλων. Η λίμνη Παμβώτιδα αποτελεί μέρος του δικτύου Natura 2000 (Ειδική Ζώνη Διατήρησης και Ζώνη Ειδικής Προστασίας με κωδικό GR2130005 «Λίμνη Ιωαννίνων»), και Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά («Λίμνη Παμβώτιδα», GR070).

Καστοριά:

Η λίμνη της Καστοριάς (Ορεσιάδα) και οι παραλίμνιες εκτάσεις της προστατεύονται από την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία καθώς εντάσσονται σε διάφορα καθεστώτα προστασίας, ακριβώς λόγω της υψηλής οικολογικής της αξίας. Συγκεκριμένα: 1. Η περιοχή ανήκει στο δίκτυο NATURA 2000 ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας για την Ορνιθοπανίδα (GR1320003) καθώς και ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (GR1320001). 2. Έχει χαρακτηριστεί ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά της Ελλάδος (GR048 «Λίμνη Καστοριάς»). 3. Έχει χαρακτηριστεί ως Τόπος Εξαιρετικού Φυσικού Κάλλους με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού.

Η επιβίωση του
40% όλων
των
ζώων και φυτών
βασίζεται σε
υγροτοπικά ενδιαιτήματα

Έχουμε χάσει το
35%
των υγροτόπων
παγκοσμίως

Οι υγρότοποι
χάνονται
3 φορές
πιο γρήγορα
από τα δάση

Στοιχεία από Wetlands International

Τα υδρόβια πουλιά αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των υγροτοπικών οικοσυστημάτων. Η παρουσία, οι αριθμοί και οι τάσεις τους μας λένε πολλά για την υγεία και την ποιότητα ενός υγροτόπου αλλά και γενικότερα για την κατάσταση διατήρησης των υγροτοπικών οικοσυστημάτων που έχουν μεγάλη αξία για το περιβάλλον και τον άνθρωπο.

Χιλιάδες
υδρόβια
πουλιά

από
150+
είδη

ανάμεσα τους
πολλά μεταναστευτικά πουλιά
που ταξιδεύουν ακόμα και
από τον Αρκτικό Κύκλο

βρίσκουν κάθε χρόνο
μόνιμο ή προσωρινό
καταφύγιο στην «αγκαλιά»
των ελληνικών υγροτόπων

Πάνω από
500.000
υδρόβια
πουλιά

από περισσότερα από
93 είδη
κατομαρτώνται κάθε χειμώνα
από εθελοντές
της **ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ**

Έξι
από
τους **10**

ελληνικούς
Υγρότοπους
Διεθνούς
Σημασίας

φιλοξενούν κατά μέσο όρο
πάνω από
20.000

υδρόβια
πουλιά
κατ' έτος.

Μεταξύ
των ετών

2009-
2018

παρατηρείται
συνολική
μείωση

4%

σε τους αριθμούς
των υδρόβιων
πουλιών στη
χώρα μας ******

και ιδιαίτερα
σε ομάδες
ειδών όπως

οι
Ερωδιοί

οι **Πάπιες**

οι **Φαλαγίδες**
και τα
Παρυδάτια

Οι υγρότοποι απειλούνται και υποφέρουν από πλήθος σοβαρών προβλημάτων:

Υποβάθμιση και
καταστροφή
ενδιαιτημάτων

Αποξήρανση
και επέκταση
δόμησης

Ρύπανση
(ακουπίδια,
απόβλητα,
χημικά)

Κλιματική
κρίση

Λαθροθηρία

* Κατά τη διάρκεια των Μεσοαποικιακών Καταμετρήσεων Υδρόβιων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) σε 224 υγροτόπους (330.000 εκτάρια).

** Στοιχεία από IWC report: <https://files.ornithologiki.gr/docs/news/2020%20ROEM-Greece-BAT-V3-15.04.pdf>

[6] Το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος στην Ελλάδα

Η Ελλάδα αποτελεί, για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, μια πραγματική κιβωτό βιοποικιλότητας. Η ιδιαίτερη γεωγραφική της θέση και το μοναδικό της γεωλογικό ανάγλυφο, της έχουν προσδώσει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα όσον αφορά την ποικιλία τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας που φιλοξενεί. Παράκτια και ορεινά οικοσυστήματα, υγρά τοπία και υδρολογικά συστήματα, δάση και δασικές και αγροτικές εκτάσεις συνθέτουν ένα ιδιαίτερο ψηφιδωτό φυσικών περιοχών. Αυτός ο πλούτος χρίζει της καλύτερης δυνατής θεσμικής θωράκισης για την προστασία του.

A. Το νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα

Οι πολίτες, βάσει του άρθρου 24 του Συντάγματος, έχουν δικαίωμα σε ένα υγιές, καθαρό περιβάλλον. Παράλληλα, το Κράτος είναι υποχρεωμένο να προστατεύει το φυσικό περιβάλλον τόσο λαμβάνοντας τα απαραίτητα μέτρα όσο και αποφεύγοντας αποφάσεις, πράξεις ή και παραλείψεις που μπορούν να το βλάψουν. Για τον λόγο αυτό, σε περιπτώσεις υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος και απώλειας της βιοποικιλότητας, οι πολίτες έχουν δικαίωμα να αξιώνουν από τις αρμόδιες υπηρεσίες να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποκατάσταση της βλάβης και την επαναφορά στην προηγούμενη κατάσταση. Από τη διαδικασία αυτή, δεν αποκλείεται η δυνατότητα λήψης προληπτικών μέτρων, ενώ για τον ίδιο λόγο οι πολίτες μπορούν να απευθύνονται και στα εθνικά δικαστήρια.

Από την παραπάνω συνταγματική διάταξη, πηγάζει ένας μεγάλος αριθμός νομοθετημάτων και ειδικών διατάξεων που ορίζουν το θεσμικό πλέγμα για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Διατάξεις για τη βιοποικιλότητα, τα δάση, τον αιγιαλό, τη χωροταξική και πολεοδομική ανάπτυξη της χώρας, τα απορρίμματα, το κλίμα, την ποιότητα του αέρα, την περιβαλλοντική αδειοδότηση, την ενέργεια, τα ύδατα, και άλλους πολλούς τομείς, ρυθμίζουν την καθημερινή δραστηριότητα των ιδιωτών και των φορέων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, αξιώνοντας από αυτούς τον σεβασμό του φυσικού περιβάλλοντος κατά την ενάσκηση των δραστηριοτήτων τους.

“ Η Ελλάδα αποτελεί, για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, μια πραγματική κιβωτό βιοποικιλότητας. Αυτός ο πλούτος χρήζει της καλύτερης δυνατής θεσμικής θωράκισης για την προστασία του. ”

1. Πρόσβαση του κοινού στην περιβαλλοντική πληροφορία

Όταν μιλάμε για περιβαλλοντική πληροφορία εννοούμε την πρόσβαση των πολιτών σε στοιχεία σχετικά με το περιβάλλον, μέτρα που έχει λάβει η διοίκηση, Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για έργα, υποδομές κ.α. Οι πολίτες ασκούν το εν λόγω δικαίωμα ενώπιον των αρμόδιων δημόσιων Αρχών.

Αυτό που πρέπει να κάνει ο πολίτης είναι να υποβάλλει αίτημα προς την αρμόδια υπηρεσία για να εξασφαλίσει πρόσβαση ζητώντας να του χορηγηθεί αντίγραφο της πληροφορίας που ζητά. Για τέτοιου είδους αιτήματα, ο πολίτης δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι υπέστη ο ίδιος κάποια ηθική ή υλική ζημία, ούτε ότι έχει κάποιο άμεσο ηθικό ή υλικό συμφέρον.

Πέρα από την υποχρέωση των Αρχών να ενημερώνουν τους πολίτες για ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον όταν αυτοί το ζητήσουν, οι δημόσιες Αρχές της χώρας υποχρεούνται και στην ενεργητική ενημέρωση, δηλαδή να συλλέγουν και να διαδίδουν, με δική τους πρωτοβουλία, τις κρίσιμες επικαιροποιημένες περιβαλλοντικές πληροφορίες, να διατηρούν συστήματα αποτελεσματικής και πραγματικής ροής των πληροφοριών και έτσι να διευκολύνουν το κοινό στην αναζήτησή τους, καθώς και να ενημερώνουν τους πολίτες σχετικά με τα δικαιώματά τους για ενημέρωση και συμμετοχή.

2. Συμμετοχή του κοινού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, που έχουν συνέπειες για το περιβάλλον

Το ισχύον σύστημα για τη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων που έχουν συνέπειες για το περιβάλλον εδράζεται στη νομοθεσία περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης και τις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΚΥΑ), Υπουργικές Αποφάσεις (ΥΑ) και ερμηνευτικές εγκυκλίους που την εξειδικεύουν.

Η διαβούλευση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την προώθηση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας στη λήψη αποφάσεων για την περιβαλλοντική πολιτική. Αποτελεί εργαλείο με το οποίο η διοίκηση μπορεί να βελτιώσει τη δράση της, ενώ παράλληλα δίνει φωνή στις τοπικές κοινωνίες, τους επιστημονικούς φορείς, και κάθε ενδιαφερόμενο.

3. Πρόσβαση του πολίτη στη Δικαιοσύνη αναφορικά με περιβαλλοντικές υποθέσεις

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Συντάγματος ορίζεται ότι: «1. Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως νόμος ορίζει. 2. Το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του».

Η πρόσβαση των πολιτών στα εθνικά δικαστήρια (πολιτικά, ποινικά, διοικητικά), αλλά και το δικαίωμα που δύνανται να ασκήσουν για τον εσωτερικό έλεγχο των πράξεων της διοίκησης, συμπληρώνει τα διαδικαστικά δικαιώματα με τρόπο καθοριστικό. Σημαντική κρίνεται και η συνταγματική κατοχύρωση των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών όπως ο Συνήγορος του Πολίτη, ο οποίος δύνανται να διαμεσολαβήσει με τρόπο αποτελεσματικό σε αιτήματα των πολιτών προς τη διοίκηση.

Ανάλογα με το είδος της απειλής ή της υποβάθμισης που σημειώνεται ή επίκειται, ο πολίτης μπορεί να αιτηθεί προς την αρμόδια υπηρεσία να του παρέχει πληροφορίες, να διενεργήσει ελέγχους καθώς και να προβεί στην εξέταση της υπόθεσης με στόχο να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον.

Ανάλογα με το είδος της παραβίασης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας που σημειώνεται ή καταγράφεται, ο πολίτης μπορεί να απευθύνεται και στους αντίστοιχους αρμόδιους φορείς.

Ενδεικτικά:

☞ Για παραβάσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή και τήρηση των περιβαλλοντικών όρων για δραστηριότητες και έργα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος και στην εφαρμογή μέτρων:

Απευθυνόμαστε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, και συγκεκριμένα στα Σώματα Επιθεώρησης αυτού καθώς και στο Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΓΑΠΕΖ), καθώς και στις κατά τόπους Περιφέρειες και συγκεκριμένα στο Τμήμα Περιβάλλοντος.

☞ Για παραβάσεις που σχετίζονται με την προστασία των υδάτων:

Απευθυνόμαστε στις κατά τόπους Περιφέρειες, και συγκεκριμένα στο Τμήμα Υδροοικονομίας.

☞ Για παραβάσεις οποιουδήποτε τύπου, εφόσον εμπíπτουν σε περιοχές αρμοδιότητάς τους:

Απευθυνόμαστε στις αρμόδιες κατά τόπους Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών.

☞ Για παραβάσεις που σχετίζονται με την προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων, της πανίδας και χλωρίδας, του δασικού περιβάλλοντος, την άσκηση θήρας:

Απευθυνόμαστε στα κατά τόπους Δασονομεία, Δασαρχεία και Διευθύνσεις Δασών.

☞ Για παραβάσεις που σχετίζονται με το δασικό κεφάλαιο της χώρας από κινδύνους φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών και λοιπών απειλών:

Απευθυνόμαστε στην Πυροσβεστική Υπηρεσία.

☞ Για παραβάσεις που σχετίζονται με την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και τον έλεγχο των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων:

Απευθυνόμαστε στην Ελληνική Ακτοφυλακή.

☞ Για παραβάσεις οι οποίες σχετίζονται με παραβάσεις όρων δόμησης, εκτός σχεδίου δόμηση κλπ:

Αναφερόμαστε στις κατά τόπους Πολεοδομικές Υπηρεσίες.

☞ Για απειλές οι οποίες σχετίζονται με τον αιγιαλό, και ιδίως σε ό,τι αφορά την παράνομη κατάληψη αυτού αλλά και κάθε δημόσιας γης:

Αναφερόμαστε στα κατά τόπους αρμόδια Αυτοτελή Γραφεία Δημόσιας Περιουσίας.

☞ Για οποιαδήποτε παράβαση:

Απευθυνόμαστε στην Ελληνική Αστυνομία.

Οι πολίτες έχουν δικαίωμα να απευθύνονται προς τις αρμόδιες υπηρεσίες αξιώνοντας την προστασία του περιβάλλοντος, και αυτές με τη σειρά τους είναι υποχρεωμένες να ανταποκρίνονται στα αιτήματα αυτά στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Τα αιτήματα των πολιτών μπορούν να αφορούν:

- την παροχή πληροφοριών,
- τη διενέργεια επιτόπιων επιθεωρήσεων και αυτοψιών,
- τον έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας για δραστηριότητες και έργα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία,
- τη λήψη προληπτικών και μέτρων αποκατάστασης για την προστασία του περιβάλλοντος,
- την εισήγηση για την επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβίασης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Δ. Παραδείγματα αναφορών προς τις αρχές

1. Προστασία του πληθυσμού του Κιρκινεζιού (*Falco naumanni*) στην πόλη των Ιωαννίνων

Με διαδοχικές επιστολές από τον Σεπτέμβριο το 2020, η Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία από κοινού με την Εταιρεία Προστασίας Περιβάλλοντος Ιωαννίνων, ενημέρωσαν τις αρμόδιες αρχές (Περιφέρεια Ηπείρου, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Φορέας Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδας) για την αναγκαιότητα λήψης ειδικών μέτρων διατήρησης του πληθυσμού του Κιρκινεζιού, όταν, στο πλαίσιο εργασιών για την ανακατασκευή της στέγης του Δικαστικού Μεγάρου Ιωαννίνων, καταστράφηκαν χώροι φωλεοποίησης του είδους. Αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας αυτής υπήρξε το πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη, το οποίο ανέδειξε την υποχρέωση των αρχών, και δη της Περιφέρειας Ηπείρου, να προχωρήσει στη λήψη προληπτικών μέτρων για την προστασία του απειλούμενου γερακιού.

2. Προστασία της αλυκής Κίτρους από την οικιστική ανάπτυξη

Με απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος τον Νοέμβριο του 2014 εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για την ανάπτυξη παραθεριστικού οικισμού στην Αλυκή Κίτρους, στον Κορινό Πιερίας. Για τις ανάγκες του έργου εκδόθηκε Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) περιορισμού του Καταφυγίου Άγριας Ζωής της περιοχής κατά 4 κιλ. στρέμματα, παρά την αρνητική γνωμοδότηση του αρμόδιου Φορέα

Διαχείρισης. Μέρος της προβλεπόμενης επένδυσης εμπίπτει εντός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας «Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα - Αλυκή Κίτρους» (GR1220010), ενώ συνορεύει και με την Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Αλυκή Κίτρους» (GR1250004) καθώς και με το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα. Έντεκα περιβαλλοντικές Οργανώσεις κατέθεσαν αίτηση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας για την ακύρωση του έργου, την οποία και πέτυχαν, προβάλλοντας επιχειρήματα σχετικά με την ασυμβατότητα του έργου με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.

3. Υποβάθμιση παράκτιου οικοσυστήματος στην Ελαφόνησο

Κατά τη διάρκεια μετάδοσης εκπομπής τον Δεκέμβριο 2020, οι τηλεθεατές έγιναν μάρτυρες ενός απίστευτου περιστατικού: όχημα τύπου 4x4 και δύο μοτοσυκλέτες υψηλού κυβισμού φάνηκαν να κινούνται με μεγάλη ταχύτητα και σε μεγάλη έκταση οργώνοντας στην κυριολεξία τις αμμοθίνες στην παραλία της Ελαφονήσου. Η Ελαφόνησος χαρακτηρίζεται ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης («Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος» GR2540002) και άρα η κίνηση των ως άνω οχημάτων έλαβε χώρα σε προστατευόμενους τύπους οικοτόπων βάσει της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας. Παράλληλα, στις συγκεκριμένες παραλίες φύονται σπάνια είδη κλωρίδας, ενώ φωλιάζουν και χελώνες Καρέτα Καρέτα. Περιβαλλοντικές Οργανώσεις υπέβαλαν μηνυτήρια αναφορά προς τον εισαγγελέα, ο οποίος άσκησε ποινική δίωξη για υποβάθμιση περιβάλλοντος.

4. Επιχωμάτωση υγροτοπικής έκτασης εντός του Εθνικού Πάρκου Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου

Κατόπιν αυτοψίας του Φορέα Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου – Ακαρνανικών Ορέων, κατά το διάστημα από τον Νοέμβριο 2020 μέχρι και τον Ιούνιο 2021, πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες εργασίες αποψίλωσης - εκκέρσωσης - επιχωμάτωσης με τη χρήση μηχανικών μέσων σε τμήμα του Εθνικού Πάρκου της λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου (όρος «Καληχίτσα» - βάλτος Ρυακίου Λεσινίου), με πιθανό σκοπό τη μετατροπή υγροτοπικής έκτασης σε καλλιεργήσιμη γη μέσω της τεχνικής της αποστράγγισης. Η υπόθεση αναφέρθηκε στην αρμόδια εισαγγελία με την υπόμνηση ότι η εν λόγω πράξη συνιστά υποβάθμιση περιβάλλοντος. Σε σχετικό πόρισμα κατέληξε και το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Τα σχετικά έγγραφα διαβιβάστηκαν στην αρμόδια εισαγγελία.

5. Λειτουργία μονάδων παραγωγής βιοαερίου από την καύση βιορευστών στο Μεσολόγγι

Κατόπιν αναφοράς δημοτικών συμβούλων του Δήμου Μεσολογγίου, πλήθος φορέων ενημερώθηκε σχετικά με την αδειοδότηση τεσσάρων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιορευστά (τηγανέλαια), εντός των ορίων του Εθνικού Πάρκου Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου – Ακαρνανικών Ορέων, εντός περιοχής Ραμσάρ και σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας. Η διαδικασία της αδειοδότησης ολοκληρώθηκε δίχως να έχει γνωμοδοτήσει ο (τότε) αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης, και δίχως να έχει πραγματοποιηθεί ουσιαστική διαβούλευση με την τοπική κοινωνία. Η Επιτροπή Αγώνα, που συστάθηκε με συμμετοχή φορέων και κατοίκων, κατέθεσε αναφορά προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2018, η οποία εξετάστηκε το 2020.

6. Προστασία της αναπαραγωγικής αποικίας της Λαγγόνας στις όχθες της λίμνης Καστοριάς

Το 2002 μέλη της Εταιρίας Προστασίας Περιβάλλοντος Καστοριάς διαπίστωσαν ότι είχαν φωλιάσει 20 περίπου ζευγάρια Λαγγόνες στη λίμνη, και από τότε η αποικία παρακολουθείται συστηματικά. Εξαιτίας της όχλησης που υπήρχε σε καθημερινή βάση κυρίως από ερασιτέχνες αλιείς που ψάρευαν ακριβώς δίπλα από τις φωλιές, κρίθηκε ότι έπρεπε το αρμόδιο Τμήμα Αλιείας να ρυθμίσει τη δραστηριότητα αυτή προς όφελος της προστασίας των ειδών. Με έγγραφο της προς τις αρμόδιες υπηρεσίες, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ζήτησε να απαγορευθεί η αλιεία το διάστημα Φεβρουάριος – Ιούνιος έκαστου έτους στις όχθες της λίμνης Καστοριάς, τουλάχιστον στο σημείο που εντοπίζεται η αποικία Λαγγόνας (*Phalacrocorax pygmeus*).

7. Ηλεκτροπληξία πουλιών στον Χάρακα Σουνίου

Το 2009 καταγράφηκε το μεγαλύτερο περιστατικό μαζικής ηλεκτροπληξίας πουλιών στη χώρα, με θύματα περίπου 100 νεαρούς πελαργούς. Το σμήνος των 300 πελαργών προσπάθησε να σταθμεύσει στον Χάρακα Σουνίου κατά τη διάρκεια της φθινοπωρινής μετανάστευσης. Μετά από αυτοψία στο σημείο του δυστυχήματος, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, η ANIMA και η Δ' Ομοσπονδιακή Θηροφυλακή κατήγγειλαν το γεγονός στη ΔΕΗ. Οι τρεις φορείς πρότειναν την υπογειοποίηση ή μόνωση των καλωδίων στο μεταναστευτικό αυτό πέρασμα του Σουνίου, μία διεθνή πρακτική που εφαρμόζεται σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Η ΔΕΗ μόνωσε τα καλώδια της περιοχής πριν την φθινοπωρινή μετανάστευση του 2010, με αποτέλεσμα να μην υπάρξουν επιπλέον περιστατικά ηλεκτροπληξίας.

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

Τα πουλιά της Ελλάδας, της Κύπρου και της Ευρώπης. (2007) Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (Μετάφραση από την αγγλική έκδοση) Svensson, L., Grant P.J., Mullarney, K. and D. Zetterström (1999) Collins Bird Guide. Harper Collins, London.

Οι Σημαντικές Περιοχές για τα πουλιά της Ελλάδας. (2009) Πορτόλου, Δ., Μπουρδάκης, Σ., Βλάχος, Χ., Καστρίτης, Θ. και Τ. Δημαλέξης (επιμ.) Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα.

Φροντίζοντας τα πουλιά που ζουν πλάι μας. (2015) Λατσούδης Παναγιώτης. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα.

Όλα όσα θέλατε να μάθετε για τα «αιολικά πάρκα» στις προστατευόμενες περιοχές Natura 2000. (2020) Θανάσης Κούτσπς, Ρούλα Τρίγκου, Αποστόλης Καλτσής, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα.

Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. (2009) Λεγάκис, Α. και Π. Μαραγκού (επιμ.) Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα.

Τεχνικός Οδηγός: Το Δίκαιο του Περιβάλλοντος και το Δίκτυο NATURA 2000 – Οδηγός του Πολίτη. Μπάρλα Α. (2019), Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, σελ. 96, Αθήνα.

WATERBIRD CENSUS REPORT GREECE • 2009-2018, Dane Portolou (Hellenic Ornithological Society / BirdLife Greece)

Η Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία είναι περιβαλλοντική μη κερδοσκοπική οργάνωση με αντικείμενο την προστασία των άγριων πουλιών και των βιοτόπων τους στην Ελλάδα, θεωρώντας τα ως βασικά στοιχεία της ελληνικής φύσης. Από το 1982 εργάζεται ώστε να διασφαλίσει ένα βιώσιμο περιβάλλον τόσο για τα πουλιά, όσο και για τον άνθρωπο. Το έργο της περιλαμβάνει δράσεις προστασίας και μελέτης, ενημέρωσης και εκπαίδευσης, καθώς και παρεμβάσεις για τα κρίσιμα θέματα του φυσικού περιβάλλοντος. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ είναι εταίρος της BirdLife International, της μεγαλύτερης παγκόσμιας ομοσπονδίας για την προστασία των πουλιών και των βιοτόπων τους.

Το ίδρυμα MAVA είναι ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα που εδρεύει στην Ελβετία και έχει αποκλειστικό σκοπό τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Επιχορηγεί δράσεις διατήρησης σε Ελβετία, Λεκάνη της Μεσογείου και Δυτική Αφρική.

Το έργο «Knowledge is power: Empowering grassroots Local Conservation Groups (LCGs) in wetlands of western Greece through knowledge sharing», που χρηματοδοτείται από το ίδρυμα MAVA και υλοποιείται από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, έχει ως στόχο την αξιοποίηση της πολύτιμης πρακτικής εμπειρίας που έχει συσσωρεύσει η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, σχετικά με τον επιτυχή χειρισμό και την αντιμετώπιση περιπτώσεων υποβάθμισης του περιβάλλοντος, με σκοπό την παραγωγή πρωτότυπου, χρήσιμου υλικού και τη συνεργασία με τρεις πρωτοβουλίες διατήρησης και προστασίας των υγροτόπων στη Δυτική Ελλάδα: Messolonghi By Locals – Το Μεσολόγγι των Ντόπιων, Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Ιωαννίνων, Εταιρεία Προστασίας Περιβάλλοντος Καστοριάς. Το έργο επιδιώκει να ενισχύσει την εκπαίδευση, τη δημιουργία ικανοτήτων και τη δομή των τοπικών ομάδων διατήρησης.

